

Respons op consultatie ten aanzien van jaarverplichting hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong in de industrie.

Dit document bevat een reactie vanuit verschillende perspectieven van de leden van NLHydrogen op de voorgestelde afnameverplichting (RFNBO-doel in artikel 22 bis van RED III). NLHydrogen vertegenwoordigt hierbij de gehele waterstofwaardeketen van (elektriciteits-) productie tot afname en industrieel gebruik en hecht daarom aan een gebalanceerde implementatie. Door de verscheidenheid van leden bestaan er verschillende perspectieven binnen de waterstofmarkt waarmee naar de 42% verplichting gekeken kan worden. Deze perspectieven zet NLHydrogen uiteen in deze gezamenlijke brief.

Waar alle leden van NLHydrogen het wel over eens zijn is dat de inzet van groene waterstof een belangrijke oplossing is voor het halen van energie- en klimaatdoelen en dat Europese synchronisatie in de ontwikkeling van een markt voor groene waterstof essentieel is. De Europese industrie is een belangrijke energieverbruiker en zal moeten verduurzamen zonder haar concurrentiepositie ten opzichte van andere werelddelen te zien verslechteren. Dit geldt – verder inzoomend - eveneens voor de Nederlandse industrie ten opzichte van internationale competitie. Voor de waterstofsector is dit ook van belang. Immers, een significante Nederlandse waterstofsector zal zich niet ontwikkelen als er geen bestendige afname ontstaat. Daarnaast zal Nederlandse waterstofproductie een belangrijke rol kunnen spelen in de doorontwikkeling van het windpotentieel in ons land door het bieden van een flexibele afnamebron.

Hernieuwbare waterstof is aanzienlijk duurder dan waterstof geproduceerd uit aardgas. Volgens een recente studie¹ bedragen de kosten voor hernieuwbare waterstofproductie via elektrolyse in Nederland ongeveer €12 tot €14 per kilogram. Dit betekent simpelweg dat de kosten van groene waterstof in Nederland voorlopig (veel) te hoog zijn om een zelfstandige business case te vinden. De beschikbaarheid van voldoende subsidie zoals OWE zal voorlopig essentieel zijn om significante volumes groene waterstof uit Nederlandse productie te kunnen verwachten. Dit zal ook leiden tot kostenreducties door het doorlopen van de leercurve. Andere manieren om de prijs van groene waterstof te doen dalen, ook ten opzichte van onze buurlanden, is door nettarieven te verlagen (behelzen op dit moment ongeveer 2 euro per kg prijs groene waterstof) of daarnaast nog door andere gerichte beleidskeuzes zoals uitzondering van belastingheffing op groene waterstof; het verlagen van de waterstof transport tarieven en/of flexibiliteit in temporale correlatie eisen van de RED II. Bovendien zal het wegnemen van kostenverhogende elementen aan de zijde van elektriciteitsproductie, zoals een financieel bod bij wind op zee tenders of een lager invoedingstarief, de productieprijzen van waterstof verder verlagen. Waar onze leden het immers allen over eens zijn: beter dan een verplichting met subsidie mechanismes is een stimulans tot een gezonde en subsidievrije waterstofeconomie waarmee een stabiele basis gecreëerd wordt voor lange termijn investeringen. Daar te komen is echter een stapsgewijs proces, waar in eerste instantie subsidie een belangrijke rol speelt. Een belangrijke stap in dat proces is een rol geven aan koolstofarme waterstof om de transitie naar waterstofgebruik in de industrie aan te jagen.

De leden van NLhydrogen zien dus een belangrijke rol voor groene waterstof maar vertegenwoordigen de gehele supply-chain en hebben daardoor verschillende gezichtspunten. Hieronder staan deze gezichtspunten allebei verder beschreven en dienen beiden in ogenschouw genomen te worden voor een gebalanceerd beeld.

¹ TNO, 'Evaluation of the levelised cost of hydrogen based on proposed electrolyser projects in the Netherlands' (2024)

Perspectief 1: marktontwikkeling van groene waterstof moet leiden tot een robuuste situatie; deze wordt geholpen door een haalbare jaarverplichting waarbij de meerkosten gedekt worden door middel van subsidies en beleidsmaatregelen

Voor de ontwikkeling van een significante nieuwe markt voor hernieuwbare waterstof is het essentieel dat zowel afnemer als producent zicht hebben op een aantrekkelijke business case voor het opschalen van groene waterstof in Nederland. Er is perspectief nodig om te investeren. Dat betekent dat er voldoende bestendige vraag moet zijn naar hernieuwbare waterstof, met een robuuste afzetmarkt die concurrerend kan opereren. Een jaarverplichting in combinatie met subsidie en ondersteunend beleid dient het mogelijk te maken dat afnemers bereid zijn om langjarige afnameovereenkomsten aan te gaan, welke benodigd zijn voor de investeringsbeslissingen van ontwikkelaars.

Het ministerie van KGG stelt in de consultatie voor om een combinatie van instrumenten te gebruiken om de jaarverplichting mogelijk maken. Een significant deel van de producerende leden van NLHydrogen steunt een dergelijke aanpak mits deze rekening houdt met het economische bestaansrecht van de afnemers. Marktontwikkeling zal in de opschalingsfase moeten gebeuren via een combinatie van het creëren van vraagvolume via een houdbare verplichting én dekking van de nog hoge meerkosten. Dit laatste is van belang omdat meerkosten in veel gevallen niet door te belasten zijn aan de markt waarin de afnemers opereren. Verantwoord normeren zorgt vanwege de onderliggende compliance kosten voor de noodzakelijke beweging in de markt en de subsidie dekt vervolgens de meerkosten van de transitie. De aanwezigheid van markten voor groene producten in Europa ontbreekt namelijk nog en zal ontwikkeld moeten worden om zo uiteindelijk de subsidie intensiteit te kunnen verlagen en een Europa te creëren met een gelijk speelveld dat mondiaal kan concurreren.

Het behalen van de gestelde productiedoelen zal in dit geval in grote mate afhangen van het beschikbare subsidiebudget. Voor productiesubsidie is in 2024 één miljard EUR gealloceerd aan de OWE en naar verwachting wordt in 2025 nog eens EUR 2,9 miljard beschikbaar gesteld. Het is volgens een CE-Delft studie² de verwachting dat er met het huidige budget klimaatfonds in het gunstigste geval een jaarverplichting van 24% - bij een gedeeltelijke uitzondering van de ammoniaksector - kan worden gedekt. Er is dus niet voldoende budget voor het dekken van de meerkosten van de waterstof benodigd voor én de beoogde jaarverplichting én de lidstaatverplichting. De (schaarse) subsidies zullen dan ook gericht moeten worden op het in staat te stellen van compliance met de jaarverplichting. Dat gaat idealiter in eerste instantie via productiesubsidies gericht op een veroorloofbare waterstofprijs. Het is voor de verduurzaming van de Nederlandse industrie daarnaast belangrijk dat de subsidies dan worden gebruikt voor afname in Nederland en niet internationaal weglekken.

Voor de vraagsubsidie lijkt echter nog te weinig budget te zijn gereserveerd. De beschikbaarheid en hoogte van een dergelijk budget is een signaalfunctie naar afnemende partijen en zal bepalend zijn voor de impact van de vraagsubsidie en verdere opschaling van hernieuwbare waterstof naast de jaarverplichting.

Met de bovenstaande aanpak is het mogelijk om op korte termijn op te schalen en meer productiecapaciteit te realiseren. Die is cruciaal om de afzet van groene waterstof werkelijk mogelijk te maken. Het beeld op middellange termijn met deze aanpak is dat door een (voorzichtige) start te hebben gemaakt met de jaarverplichting, de productiekosten gaan dalen, risico perceptie vermindert en de subsidie intensiteit

² CE-Delft, [Toetsing beleidsontwikkelingen waterstof - CE Delft](#)

stapsgewijs afneemt. Tegelijkertijd zal nu al moeten worden gewerkt aan het creëren van markten voor groene producten, zodat afnemende partijen niet alleen de meerkosten dragen, maar deze kunnen doorberekenen aan een grotere groep eindconsumenten.

Perspectief 2: de internationale concurrentiepositie Nederlandse industrie is cruciaal voor behoud van economische activiteit en afzetmarkt hernieuwbare waterstof

De industriële sector in Nederland vormt een belangrijk potentieel voor de afzet van groene waterstof en de gezondheid van deze sector is daarom belangrijk voor opbouw van een robuuste markt voor groene waterstof. De industrie kampt op dit moment in Nederland met een aantal specifieke uitdagingen ten opzichte van Europese lidstaten, door hogere energiekosten³, langdurige vergunningenprocedures en onvoldoende capaciteit in de infrastructuur. Dit blijkt niet alleen uit de meest recente speelveldtoets van PwC⁴, maar ook in de praktijk uit dalende productiecijfers van Nederlandse industriële ondernemingen. In een niet fluïde markt waarin slechts een beperkt aantal vragende partijen bestaan betekent het verplichte gebruik van groene waterstof een aanzienlijke additionele lastenverzwaring voor de industrie. Tegelijkertijd, en veel meer dan voor de productie van motorbrandstoffen, concurreert de Europese industrie in een globale markt, waarin (nog) geen erkenning bestaat voor het de verlaging van de CO₂ emissie in het eindproduct. Hierdoor gaan de nadelige effecten op productiekosten veroorzaakt door het gebruik van groene waterstof bij de huidige prijzen ten koste van de realiseerbare marges en dus concurrentiekracht en aantrekkelijkheid van investeringen. De draagkracht van de Nederlandse industrie staat in de huidige omstandigheden stevig onder druk.

Zoals door KGG aangegeven in de VNO expertcommissie hebben veel andere EU-lidstaten nog niet besloten hoe ze het RFNBO-doel in voornoemd artikel 22 bis van RED III willen gaan implementeren, en welk instrumentarium ze daarvoor willen inzetten. Indien Nederland als enige lidstaat deze verplichting op individuele bedrijven wil doorleggen, dreigt een eenzijdige verslechtering van de vestigingsomstandigheden voor de Nederlandse industrie. Indien Nederland een zwaardere verplichting invoert ten opzichte van omliggende landen zal dit de investeringsbereidheid in de Nederlandse industrie onder druk zetten. Daarmee wordt de transitie naar een groene waterstof economie bemoeilijkt. Hoewel er begrip is voor overwegingen voor een verplichting uit een aantal leden de zorg dat het onverstandig is om als voorloper in de EU een verplichting op te leggen in Nederland. Zelfs als wordt gepoogd de lasten van een verplichting te subsidiëren tot op het niveau van grijze waterstof betekent deze ontwikkeling een extra kostenpost voor de implementatie en zal er vanuit de (juridische) beperkingen van zo'n subsidie altijd een risico overblijven voor een afnemende partij in Nederland.

Het is in het algemeen gesteld aantrekkelijker om in plaats van een verplichting, een economische keuze te bieden, zo nodig gestimuleerd door subsidie, bijvoorbeeld via een contract for difference (CfD). Betreffende subsidies is het overigens nog onduidelijk voor sommige leden of binnen de Europese regels een verplichting voor afname gesubsidieerd mag worden aan de vraagzijde.

Er is behoefte aan een, ook op termijn, betaalbare prijs voor groene waterstof. Dit kan initieel worden bereikt via de optie om de productie te subsidiëren. Deze aanpak herbergt in het perspectief van de markt een aantal onzekerheden waaronder de subsidieduur waardoor het tot stand komen van contracten voor

³ Zie de studie van VNO-NCW/Aurora, [Grid Fee Outlook for the Netherlands 2045](#).

⁴ PwC/Strategy& Speelveldtoets 2024 *Effecten van de aanscherping van het energie- en klimaatbeleid op de industrie* <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-1142414.pdf>

afname bemoeilijkt wordt. Er is vanuit het perspectief 2 voorkeur voor een aanpak die zich richt op synchronisatie met de EU en stimulering binnen het gangbare economische model.